Bili?üstü Ö?renme Stratejileri Belirleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bili?üstü Ö?renme Stratejileri Belirleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17966

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bili?üstü Ö?renme Stratejileri Belirleme Ölçe?i (BÖSBÖ), bireylerin ö?renme süreçlerinde kulland?klar? bili?üstü stratejileri ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, Asl? Gündo?an Çögenli ve M. Güven taraf?ndan 2014 y?l?nda yap?lan geçerlik ve güvenirlik çal??mas? sonucunda son halini alm??t?r. Ba?lang?çta 36 maddeden ve dört alt boyuttan olu?an ölçek, kapsam geçerli?i ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) süreçlerinin ard?ndan 28 maddeye indirilmi?tir. Ölçe?in derecelendirilmesi 5'li Likert Ölçe?i format?nda yap?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Bili?üstü, Ö?renme Stratejileri, Metabili?, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Cronbach Alpha, Do?rulay?c? Faktör Analizi.

Yazarlar

Asl? GÜNDO?AN ÇÖGENL?, M. Güven.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin akademik ö?renme ba?lamlar?nda kulland?klar? bili?üstü fark?ndal?k ve düzenleme stratejilerini sistematik olarak belirlemektir. Bu stratejiler, bireyin kendi ö?renme sürecini planlama, izleme ve de?erlendirme yeteneklerini kapsar.

BÖSBÖ, e?itim ara?t?rmac?lar?na ve uygulay?c?lara, ö?rencilerin hangi bili?üstü stratejileri (bili?sel, duyu?sal, de?erlendirme vb.) ne düzeyde kulland?klar?n? te?his etme imkan? sunarak, ö?renme süreçlerinin iyile?tirilmesine yönelik müdahalelerin geli?tirilmesine katk?da bulunmay? hedeflemektedir.

Yap?

Bili?üstü Ö?renme Stratejileri Belirleme Ölçe?i, bireyin ö?renme ve problem çözme süreçlerindeki üst düzey bili?sel mekanizmalar olan bili?üstü yap?y? ölçmektedir. Kuramsal olarak dört ana alt boyuttan olu?acak ?ekilde tasarlanm??t?r. Bu alt boyutlar, ö?renme sürecinin farkl? a?amalar?na odaklanan stratejileri temsil etmektedir.

Yap? geçerli?i çal??malar?nda, bu dört alt boyutun kuramsal temellere uygunlu?unun s?nanmas?na özel önem verilmi?tir. Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, bireyin ö?renme hedeflerine ula?mak için bilgiyi nas?l i?ledi?i, düzenledi?i ve hatalar?n? nas?l düzeltti?i gibi karma??k süreçleri kapsamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? iki a?amada gerçekle?tirilmi?tir: Kapsam Geçerli?i ve Yap? Geçerli?i.

Kapsam Geçerli?i:

Öncelikle, formun kapsam geçerli?i uzman görü?leri al?narak belirlenmi?tir. Uzmanlar?n de?erlendirmeleri do?rultusunda, ölçek tasla??ndan 7 madde ç?kar?larak maddelerin ölçülmek istenen yap?y? ne derece temsil etti?i güvence alt?na al?nm??t?r. Bu ön eleme sonucunda ölçek, dört alt boyut ve 36 madde ile uygulamaya haz?r hale gelmi?tir.

Yap? Geçerli?i:

Yap? geçerli?inin s?nanmas? amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA, belirlenen kuramsal faktör yap?s? ile toplanan verilerin uyumunu de?erlendirmek için kritik bir yöntemdir (Çokluk, ?ekercio?lu ve Büyüköztürk, 2010). ?lk analiz sonucunda, model uyum de?erlerinin iyile?mesini engelleyen 8 madde daha ölçekten ç?kar?lm??t?r. 28 madde ile gerçekle?tirilen son DFA analizinde ise elde edilen uyum de?erleri yeterli bulunarak ölçe?in yap? geçerli?i sa?lanm??t?r.

Güvenirlik

BÖSBÖ'nin iç tutarl?l?k güvenirli?ini belirlemek amac?yla Cronbach Alpha katsay?s? hesaplanm??t?r. Bu katsay?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne ölçüde tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Yap?lan analizlerde, genel olarak güvenirlik katsay?lar? kabul edilebilir düzeyde bulunmu?tur. Ancak, "de?erlendirme stratejileri" ve "duyu?sal stratejiler" alt boyutlar?n?n güvenirlik katsay?lar?n?n di?er stratejilere göre daha dü?ük oldu?u tespit edilmi?tir. Bu durum, ara?t?rmac?lar taraf?ndan bu iki alt boyutta yer alan madde say?s?n?n di?er boyutlara k?yasla az olmas?na ba?lanm??t?r.

Faktör Analizi

Faktör analizi süreci, ölçe?in kuramsal olarak belirlenen dört alt boyutlu yap?s?n? do?rulamak üzere yürütülmü?tür. Bu amaçla, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) tekni?i tercih edilmi?tir. DFA, ölçek maddelerinin kuramsal temellere dayand?r?larak belirlenen faktörlerle ne kadar uyumlu oldu?unu test etmeyi sa?lam??t?r.

Ba?lang?çta 36 madde ile yap?lan analizler, modelin yeterli uyum de?erlerine ula?mas?n?

ARABPSYCHOLOGY.COM

engelledi?i için, madde havuzundan 8 madde daha ç?kar?lm??t?r. Sonuç olarak, 28 maddelik nihai formun DFA analizi, kuramsal yap?y? destekler nitelikte yeterli uyum indeksleri sa?lam??t?r. Verilerin analizi için istatistik paket programlar? olan SPSS ve LISREL kullan?lm??t?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Development)

Format: 5'li Likert Ölçe?i (1=Tamamen kat?lm?yorum - 5= Tamamen kat?l?yorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renme stratejilerini kullanan bireyler (E?itim ba?lam?nda ö?renciler)

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Genellikle ergenlik ve sonras?)

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?n?n yap?ld??? örneklem belirtilmemi?tir, ancak referans?n Dicle Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi'nde yay?nlanmas?, e?itim bilimleri alan?ndaki ö?renci popülasyonuna odaklan?ld???n? dü?ündürmektedir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Envanteri

Anahtar Kelimeler

Bili?üstü Stratejiler, Ö?renme Psikolojisi, Öz Düzenleme, De?erlendirme Stratejileri, Duyu?sal Stratejiler, LISREL, SPSS.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Asl? GÜNDO?AN ÇÖGENL?

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: N/A

Kurumsal E-posta Adresleri: agcogenli@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: N/A

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2014

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik ve e?itim amaçl? kullan?mlar için genellikle yazar?n izniyle ücretsiz olarak eri?ilebilir. Ticari veya büyük ölçekli uygulamalar için yazar (Asl? GÜNDO?AN

ARABPSYCHOLOGY.COM

ÇÖGENL?) ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal makalesi Dergipark üzerinden eri?ime aç?kt?r: dergipark.org.tr.

Ölçe?in orijinal PDF doküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: bilisustu-ogrenme-stratejileri-belirleme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Gündo?an Çögenli, A. ve Güven, M. (2014). Bili?üstü Ö?renme Stratejileri Belirleme Ölçe?inin geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp E?itim Fakültesi Dergisi, 22*, 283-297.
Çokluk, Ö., ?ekercio?lu, G. ve Büyüköztürk, ?. (2010). *Sosyal Bilimler ?çin Çok De?i?kenli ?statistik: SPSS ve LISREL Uygulamalar?.* Ankara: Pegem Akademi.

Bili?üstü Ö?renme Stratejileri Belirleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için lütfen referans makaleye (Gündo?an Çögenli & Güven, 2014) ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM